

SPIS TREŚCI

Nota informacyjna, napisał Władysław Floryan	5
Od Redakcji	6

LITERATURA NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO

NAPISAŁ MARIAN SZYROCKI

I. Początki piśmiennictwa niemieckiego	11
1. Uwagi ogólne	11
2. Proza	12
3. Poezja aliteracyjna	13
4. Poezja rymowana	15
5. Literatura łacińska	15
6. Literatura okresu reform kluniackich	17
II. Poezja rycerska	18
1. Uwagi ogólne	18
2. Legendy i poematy historyczne	20
3. Epos dworski	21
4. Epos bohaterski	29
5. Liryka dworska	32
6. Małe formy epickie	36
7. Piśmiennictwo religijne	38
III. Humanizm i reformacja	39
1. Uwagi ogólne	39
2. Humanisci niemieccy	40
3. Pisarze reformacji	42
4. Literatura popularna	44
5. Pieśń ludowa	47
6. Meistersang	48
7. Pieśń kościelna	50
8. Misteria, farsy i inne formy dramaturgiczne	50
IV. Barok	53
1. Uwagi ogólne	53

2. Nowa poezja	54
3. Teatr i dramat okresu kontrreformacji	58
4. Powieść pasterska, szelmowska i heroiczna	61
V. Oświecenie	63
1. Uwagi ogólne	63
2. Literatura wczesnego oświecenia	65
3. F. G. Klopstock i G. E. Lessing	66
4. Powieść	71
5. Autobiografia, sielanka, satyra	73
VI. Okres „burzy i naporu”	74
1. Uwagi ogólne	74
2. Wczesna twórczość Goethego	76
3. Dramaturgia	80
4. Wczesne dramaty Schillera	81
5. Gottfried August Bürger	83
6. Opisy podróży	84
VII. Klasyka	85
1. Uwagi ogólne	85
2. Twórczość Goethego po 1786 roku	86
3. Twórczość Schillera po 1788 roku	92
4. Friedrich Hölderlin	96
5. Jean Paul	97
VIII. Romantyzm	98
1. Liryka	98
2. Proza	101
3. Dramat	105
IX. „Młode Niemcy”	108
1. Uwagi ogólne	108
2. Heinrich Heine	110
3. Poezja	112
4. Powieść	114
5. Dramat	115
X. Realizm mieszczański	117
1. Uwagi ogólne	117
2. Dramat	118
3. Proza	120
4. Liryka	126
XI. Od naturalizmu do impresjonizmu	128
1. Uwagi ogólne	128
2. Dramat	130
3. Liryka (S. George, H. Hofmannsthal, R. M. Rilke)	135
4. Proza przełomu XIX i XX wieku — wczesna twórczość Thomasa i Heinricha Mannów	141
XII. Ekspresjonizm	145
1. Uwagi ogólne	145

2. Liryka „wyrazu”	147
3. „Dramat stacyjny”	148
4. Franz Kafka	150
XIII. Literatura okresu międzywojennego i drugiej wojny światowej	152
1. Ogólne kierunki rozwoju literatury	152
2. Powieść o tematyce wojennej	156
3. Późna twórczość braci Mannów	158
4. Od prozy „nowej rzeczowości” do literatury politycznej	161
5. Proza szwajcarska i austriacka	163
6. Powieść socjalistyczna	167
7. Teatr epicki	170
8. „Liryka przyrody” i poezja polityczna	176
XIV. Współczesna literatura Republiki Federalnej Niemiec, Austrii i Szwajcarii	178
1. Uwagi ogólne	178
2. Proza	178
3. Dramat	186
4. Liryka	190
XV. Literatura Niemieckiej Republiki Demokratycznej	193
1. Uwagi ogólne	193
2. Nowa proza	194
3. Liryka socjalistyczna	199
4. Dramat	202
Tablice chronologiczne	204
Teksty w przekładach polskich	224
Opracowania	233

LITERATURA HOLENDERSKA I FLAMANDZKA

NAPISAŁ JAN HENDRIK RUPMA

PRZEŁOŻYŁA JOLANTA JASTRZĘBSKA-HELDER

Uwaga Redakcji	239
I. Średniowiecze	240
1. Uwagi ogólne	240
2. Epika rycerska	241
3. Literatura religijna	242
4. Literatura mieszczańska	243
5. Średniowieczne pieśni ludowe	244
6. Dramat średniowieczny i stowarzyszenia retorykarzy	244
II. Początki renesansu i reformacja	246
III. Literatura XVII wieku	248
1. Złoty Wiek	248
2. Okres schyłkowy	252
IV. Sentymentalizm	253
V. Romantyzm i prekursorzy realizmu	256
1. Uwagi ogólne	256

2. „Ruch Obudzenia”	257
3. Romantyka typu byronowskiego i naśladowcy Waltera Scotta	258
4. „Ruch «Przewodnika»”	258
5. Pastorzy-poeci i pisarze katolicki	261
6. Humoryści i realiści	262
7. Multatuli (E. D. Dekker)	263
8. Pisarze flamandzcy	264
VI. Literatura okresu 1880–1920	266
1. Powstanie, cechy charakterystyczne i dzieje „Ruchu lat osiemdziesiątych”	266
2. Najwybitniejsi przedstawiciele „Ruchu lat osiemdziesiątych”	269
3. Poezja okresu po r. 1900	273
4. Proza po 1900 roku	275
5. Dramat po roku 1880	276
6. Literatura flamandzka w latach 1890–1920	276
VII. Literatura w latach 1920–1945	278
1. Uwagi ogólne	278
2. Poezja	279
3. Proza	282
4. Literatura flamandzka w latach 1920–1940	285
VIII. Czasy powojenne	286
1. Literatura holenderska po 1945 roku	286
2. Literatura flamandzka po 1945 roku	291
Teksty w przekładach polskich	293
Opracowania	294

LITERATURA ANGIELSKA

NAPISAŁ HENRYK ZBIERSKI

I. Uwagi wstępne	299
II. Średniowiecze	301
1. Literatura staroangielska	301
A. Poezja świecka	301
B. Poezja religijna	304
C. Wersyfikacja staroangielska	304
D. Proza staroangielska	305
E. Piśmiennictwo łacińskie	306
2. Literatura średnioangielska	307
A. Podbój normandzki i jego znaczenie	307
B. Literatura średnioangielska przed Chaucerem. Tradycje arturiańskie i początki romansu średniowiecznego w Anglii	308
C. Teatr średniowiecznej Anglii	310
D. Geoffrey Chaucer i jego wiek	313
E. Problematyka literacka XV wieku	321
III. Epoka renesansu i baroku (1500–1660)	324
1. Wczesny renesans	324
A. Uwagi wstępne	324

B. Humanizm i wczesny renesans angielski	325
C. Thomas More i jego krąg	326
D. Interludium	330
E. Reformacja w Anglii	331
F. Wczesnorenesansowa poezja Thomasa Wyatta i Henry Surreya	333
2. Późny renesans i barok	335
A. Znaczenie panowania Elżbiety I dla literatury	335
B. Edmund Spenser i Philip Sidney	338
C. Najważniejsze zjawiska życia teatralnego lat 1500–1642	344
D. Przełom w dramacie elżbietańskim	347
E. William Shakespeare (1564–1616)	351
F. Thomas Dekker	390
G. Benjamin Jonson i komedia satyryczna	391
H. Realistyczna komedia satyryczno-obyczajowa Thomasa Middletona	394
I. Beaumont i Fletcher	396
J. Główne problemy tragedii angielskiej w pierwszej połowie XVII wieku	398
K. John Donne i „poezja metafizyczna” XVII wieku	400
IV. Epoka oświecenia, klasycyzmu i preromantyzmu	406
1. Uwagi wstępne	406
2. Najważniejsi przedstawiciele nurtu purytańskiego — John Milton	408
3. Samuel Butler	412
4. Teatr i dramaty epoki restauracji	413
5. Rozwój elementów klasycystycznych w krytyce literackiej i poezji okresu restauracji	415
6. Ogólna charakterystyka literatury angielskiej XVIII wieku	417
7. Alexander Pope	419
8. Jonathan Swift	423
9. Zarys rozwoju powieści angielskiej w XVIII wieku	425
10. Najważniejsze zjawiska dramatu w XVIII wieku	434
11. Samuel Johnson	436
12. Preromantyzm angielski	438
V. Epoka romantyzmu	447
1. Uwagi wstępne	447
2. Pierwsze pokolenie poetów romantycznych	450
3. Najwybitniejsi powieściopisarze	458
4. Drugie pokolenie poetów romantycznych	461
5. Eseści romantyczni	472
VI. Literatura wczesnowiktoriańska (1832–1870)	475
1. Uwagi wstępne	475
2. Rozwój powieści angielskiej od wystąpienia do śmierci Dickensa	481
A. Charles Dickens	481
B. William Thackeray	489
C. Anthony Trollope	491
D. Siostry Brontë	493
E. George Eliot	495
F. George Meredith (twórczość powieściowa)	496
3. Poezja wczesnowiktoriańska	499
A. Alfred Tennyson	499
B. Robert Browning	502

C. Dante Gabriel Rossetti i prerafaelici	504
D. George Meredith (twórczość poetycka)	508
E. Algernon Charles Swinburne	510
VII. Epoka prądów „modernistycznych” i prądów „antymodernistycznych” (1870–1970)	511
1. Uwagi wstępne	511
2. Uwagi terminologiczne (pojęcia „modernizmu” i „antymodernizmu”)	514
3. Znaczenie Oscara Wilde’a dla rozwoju prądów „modernistycznych”	517
4. Tradycja i awangardowość w powieści — od Henry Jamesa do Jamesa Joyce’a	521
5. „Nowocześni” i tradycyjni poeci lat 1870–1945	559
6. Odrodzenie irlandzkie i inne ruchy „regionalne”	575
7. Najważniejsze nurty powieści angielskiej po 1945 roku	577
8. Rzut oka na kierunki w poezji angielskiej po 1945 roku	586
9. Najważniejsze zjawiska dramatu angielskiego w XX wieku: od G. B. Shawa do Harolda Pintera	591
A. Teatr George Bernarda Shawa	591
B. Dramat poetycki	595
C. Dramat społeczno-obyczajowy i psychologiczny	601
D. Dramaturgia „młodych i gniewnych”	604
E. Teatr absurdu	606
Tablice chronologiczne	610
Teksty w przekładach polskich	637
Opracowania	646

LITERATURA AMERYKAŃSKA (STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI PÓŁNOCNEJ)

NAPISALI: MARTA SIENICKA, ANDRZEJ KOPCEWICZ

I. Uwagi wstępne	651
II. Okres kolonialny	652
1. Literatura purytańska w Nowej Anglii	652
2. Literatura innych kolonii	656
III. Neoklasycyzm	658
IV. Romantyzm	667
1. Uwagi wstępne	667
2. Europejski nurt romantyzmu amerykańskiego	668
3. Symbolizm romantyczny	672
V. Regionalizm, realizm, naturalizm	679
VI. Nowe tendencje w powieści dwudziestowiecznej	695
1. Okres międzywojenny	695
2. Powieść po drugiej wojnie światowej	709
VII. Poezja XX wieku	725
1. U progu modernizmu	725

2. Modernizm	730
3. Poezja zaangażowana okresu międzywojennego	741
4. Poezja po 1945 roku	742
VIII. Dramat	747
Tablice chronologiczne	756
Teksty w przekładach polskich	768
Opracowania	774